

V PROCES DIGITALIZACIJE

Posle donošenja Pravilnika o planu raspodele, ispunjeni su regulatorni uslovi da se Inicijalna mreža za probno testiranje digitalnog signala proširi sa 15 na 35 lokacija, što otvara mogućnost za prijem digitalnog signala za oko 75% stanovništva Srbije i stvara podlogu za tzv. *simulcast* (istovremeno emitovanje digitalnog i analognog signala). Po najavama iz resornog ministarstva, prvu fazu gašenja analognog signala (*analogue switch off*) trebalo bi očekivati već u drugoj polovini 2014. godine. Međutim, upozorava se da nedostatak finansijskih sredstava sprečava bliže određenje rokova u kojima bi do prvog gašenja analognog signala konkretno moglo da dođe.

Strategija prelaska sa analognog na digitalno emitovanje u Republici Srbiji predviđa da se pod troškovima digitalizacije naročito smatraju troškovi nabavke opreme za digitalno emitovanje (što je u velikoj meri već pokriveno sredstvima EU) i troškovi nabavke STB uređaja za socijalno ugroženo stanovništvo u skladu sa odlukom o šemi pomoći. Prva stavka nije tolika nepoznanica, imajući u vidu da je formiranje mreže već u velikoj meri omogućeno sredstvima iz pretpristupnih (IPA) fondova EU. To nije slučaj sa nabavkom STB uređaja za potrebe socijalno ugroženih kategorija stanovništva.

Strategija predviđa donošenje još jednog dokumenta, pod nazivom Plan prelaska, koji će odrediti rok za potpuni prelazak na digitalno emitovanje, redosled regiona (alotmenta) za isključenje, zadatke i odgovornosti u vezi sa obaveštavanjem javnosti, izradu plana pomoći najugroženijim kategorijama stanovništva, tehničke parametre mreže i slično. To znači da je donošenje Plana prelaska zapravo formalni preduslov za rešavanje pitanja poput datuma gašenja analognih signala ili šeme pomoći. Shodno Strategiji, taj dokument donosi vlada u formi izmena i dopuna Strategije digitalizacije, što bi značilo da će se Strategija digitalizacije menjati i po četvrti put od 2009. godine, kada je originalno usvojena. Ovo takođe pokazuje koliko je komplikovan i nepredvidiv proces digitalizacije. Pomenućemo neke od izazova s kojima se Srbija u prethodnim godinama suočavala, i neke od promena modela digitalizacije kojima smo bili svedoci. Najpre se odustalo od „prelaska u jednom danu”, i optiralo za „fazno isključivanje” po regionima. Potom je uvedena Inicijalna mreža, koja je trebalo da omogući ograničeni *simulcast*. Inicijalna mreža je u startu podrazumevala emitovanje sa 15 lokacija, da bi potom bila proširena na 35, čime je omogućen *simulcast* za 75% stanovništva. Ni svi tehnički aspekti nisu od početka mogli da se u potpunosti predvide. Imajući u vidu da je Srbija prva zemlja u Evropi koja se opredelila za DVB T2 standard za emitovanje i MPEG4 kompresioni standard, odmah se postavilo pitanje dostupnosti STB uređaja koji podržavaju ovakav standard na tržištu. Preduslov da se mogućnost prijema digitalnog TV signala i ostvari u praksi je upravo dostupnost odgovarajućih TV prijemnika ili STB uređaja. S obzirom da njih na tržištu nema, ili ih nema dovoljno, niti po pristupačnim cenama, pravo je pitanje koliko će građana u narednom periodu zaista biti u mogućnosti

da prima digitalni signal (uprkos proširenju Inicijalne mreže). Takođe, emiteri su slabo upoznati sa njihovim obavezama u digitalnom emitovanju. Jedino što je poznato je da će im biti obezbeđeno mesto u multipleksu, da neće morati da ulažu u digitalizaciju opreme, jer će konverziju signala za njih raditi operator mreže i multipleksa, Javno preduzeće „Emisiona tehnika i veze” (JP ETV), i da će biti obavezni isključivo da obezbede dotur signala od svog studija do najbližeg head-end-a. Međutim, još uvek niko nije javno saopštio koliki će biti troškovi emitovanja za emitere, odnosno koliko će za tu uslugu morati da plaćaju JP ETV-u. Strategija digitalizacije je, čini se olako, emiterima obećala „niže troškove emitovanja”. Ako za primer uzmemo susednu Hrvatsku, uočavamo da lokalni mediji ne mogu da izdrže troškove digitalnog emitovanja, pa se ili gase ili prelaze na jeftinije distributivne platforme. Ako sličan rizik postoji u Srbiji, možda bi već sada emiteri morali da budu o tome informisani, kako bi se bolje pripremili za prelazak na jeftinije kablovske sisteme. Evidentno je da će Vlada Srbije, nadležno ministarstvo, RATEL, RRA i JP ETV morati da intenziviraju aktivnosti usmerene na obaveštavanje javnosti, ali i emitera posebno, o toku procesa digitalizacije, imajući u vidu da se krajnji rok za „isključivanje” analognog signala neumitno približava.